

21/11/2025

077-5006206

052-6885006

עריקות מצה"ל - מהי ומה עונשה?

לא מעט חיילים בוחרים להתחמק משירותם הצבאי, ומסיבות שונות מחליטים לברוח ולהתחבא מפני מפקדיהם ומצ"ח. במקרים בהם היעדרות עולה על מספר שבועות היא עלולה להפוך מנפקדות לעריקות, וכאן העונשים המוטלים עלולים להיות חמורים מאוד. על עבירת העריקות והעונשים המוטלים בגינה תוכלו לקרוא בשורות הבאות.

מהי עריקה?

חוק השיפוט הצבאי עוסק בעבירת עריקות וכן בנפקדות באמצעות סעיף 94. סעיף זה מתאר את הנסיבות שבהן תיחשב היעדרות מהבסיס לעריקה או לנפקדות, וכן את העונשים העשויים להיות מוטלים בגינה. החוק קובע כי עריקות מתרחשת כאשר חייל נעדר מיוזמתו משירות סדיר או ממילואים, ומחליט שלא להתייצב בבסיס, בגיוס עצמו, בפעולה ובמלחמה. זאת לפרק זמן מסוים של מספר שבועות, כאשר ככל שמדובר בתקופה ארוכה יותר כך תהיה ההתייחסות חמורה, ועימה הענישה הנלווית. מכאן גם ניתן להבין את ההבדל העקרוני שבין עריקות לנפקדות, כאשר האחרונה היא היעדרות של מספר שעות בלא לקבל רשות – וההתייחסות אליה תהיה קלה בהרבה.

ענישה על עריקות

מערכת המשפט הצבאית מתייחסת בחומרה לעבירת העריקות, והמגמה אף מחריפה בשנים האחרונות לאור המצב הביטחוני. העונשים העלולים להיות מוטלים על עריק הינם מאסר בפועל במתקן כליאה צבאי, מאסר המלווה בעבודות רס"ר (מחבוש), ריתוק אל הבסיס לתקופה ממושכת וללא חופשות, והורדה לדרגת טוראי. מעבר לכך, מדובר בעבירה שאליה הכרוכה ברישום פלילי במחשבי המשטרה, שאינו נמחק עם תום שירות הצבאי אלא רק לאחר תקופת התיישנות בת 17 שנים. המשמעות היא שהשחרור מצה"ל והכניסה לחיים האזרחיים מתחילים ברגל שמאל, עם כתם אישי חמור שעשוי בהחלט להשפיע על עתידו המקצועי והחברתי של אדם צעיר. עוד חשוב לציין, כי מי שהורשע בעריקות ונשלח למתקן כליאה צבאי אינו נהנה מספירת הפז"מ, שמפסיקה לאלתר. על מנת לסבר את האוזן, חייל שערק למשך שלושה חודשים ונשלח למחבוש לתקופה דומה, יאלץ להשלים עוד חצי שנת שירות בנוסף לתקופה הרגילה.

ייצוג של עו"ד צבאי

חשוב לדעת כי חייל שנתפס ואמור להישפט בפני בית דין צבאי, מוכנס למעצר עד תום ההליכים. מדובר בסיטואציה בלתי נעימה המוסיפה על הלחץ בו נתון החייל, ולכן מוטב לפנות מהר ככל האפשר לעו"ד צבאי פרטי. עורך הדין מסוגל להביא להקלת התנאים, האישומים והענישה, בנוסף על אפשרות לסגירה של התיק ולמחיקתו של הרישום הפלילי.